

Brandganzen op Spitsbergen

Dik Heg. 18 nov 1998

Omdat Maarten Loonen vanwege een ganzen-symposium niet aanwezig kon zijn werd de lezing over Brandganzen op Spitsbergen overgenomen door zijn collega Dik Heg, die aan het begin van de jaren negentig twee zomers onderzoek had gedaan naar het broedsucces van de relatief kleine populatie Brandganzen op Spitsbergen.

Heg bleek een onderhoudend verteller die het wel wat bekende verhaal over de relatie poolvos-Brandgans (plus een scheut rendier) enthousiast wist te brengen, gesteund door een fraaie selectie dia's met veel sneeuw, ijs, houten huisjes, mos en kille bergen met spitse toppen. En van gekleuringde families Brandganzen, uiteraard. Deze laatste waren vaak genomen door het slaapkamerraam, want op Spitsbergen broeden de ganzen ook in het dorp. Als ik nog eens onderzoek aan vogels ga doen, zal dat zeer beslist gaan plaatsvinden op Spitsbergen.

De populatie Brandganzen op Spitsbergen is gestopt met groeien. De belangrijkste reden hiervoor lijkt te zijn dat er niet meer voedsel is voor nog meer ganzen. De vegetatie in deze zeer noordelijke streek groeit langzaam, en de ganzen ondervinden concurrentie van de door de mens ingevoerde rendieren. Dit relatief simpele model van slechts twee concurrerende grazers levert biologen veel leuk studiemateriaal.

Voorts ging Dik Heg in op een aardig experiment dat was gebaseerd op het op het eerste gezicht wat vreemde gegeven dat grote Brandgans-families (met 3 of meer jongen) een hoger broedsucces kennen dan kleine. Het blijkt dat grotere aantallen jongen, door de oudervogels veel agressiever, en dus effectiever, worden verdedigd tegen predatoren en andere gevaren. Omdat Brandgans-kuikens zichzelf voeden levert een klein beetje extra inspanning de ouders een enorm voordeel op in termen van het doorgeven van hun genetisch materiaal. Zelfs als kleine families door

de mens worden voorzien van een extra stel adoptie-kuikens nam het overlevende aantal jongen toe, ook relatief.

Een hele leuke lezing die meer publiek had verdiend dan de krappe twintig leden die de moeite hadden genomen naar het Natuurmuseum te komen

Jan Alex de Roos